

NATIONAL TRUST. KONSERVATORSKI MANAGEMENT ZA MLADE STROKOVNJAKE IZ JUGOVZHODNE EVROPE

Velika Britanija, 31. marec.– 11. april. 2008

National Trust je vodilna britanska nevladna organizacija, ki deluje na področju ohranjanja in varovanja naravne in kulturne dediščine Anglije, Walesa in Severne Irske (enako, vendar povsem neodvisno deluje tudi National Trust for Scotland). Med 31. 3. in 11. 4. 2008 je National Trust pod vodstvom svojih sodelavcev Sue Cassell in Coinneacha MacLeana organiziral usposabljanje iz konservatorskega managementa za mlade strokovnjake iz Jugovzhodne Evrope v obliki študijskega potovanja na več različnih lokacij zavarovane kulturne in naravne dediščine v Angliji in Walesu pod oskrbo National Trusta oziroma nekaterih drugih dediščinskih organizacij (English Heritage, Cadw, The Landmark Trust, The Society for the Protection of Ancient Buildings).

Šlo je za pilotni projekt, zastavljen z namenom prenosa dobrih praks iz Velike Britanije v države Jugovzhodne Evrope (in njihove sosede) ter pospeševanja mreženja (bodočih) mladih strokovnjakov. Od devetnajstih udeležencev iz Albanije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Črne Gore, Gruzije, Hrvaške, Kosova, Makedonije, Romunije, Slovenije in Srbije je bilo šestnajst arhitektov ter po en arheolog, umetnostni zgodovinar in etnologinja.

Usposabljanje je potekalo na naslednjih lokacijah: Chastleton House – Ludlow – Croft Castle – Shropshire – Powis Castle – Chirk Castle – Liverpool – Conwy – Chester – Bodnant Gardens – Angelsey – Beaumaris Castle – Sudbury Hall – Ilam Village – Hardwick Hall – Chatsworth – Cromford Mill. Program je obsegal teme, kot so: konservatorstvo v praksi, projektni management, pridobivanje finančnih sredstev za projekte, zakonodaja v prostorskem načrtovanju, interpretacija dediščine, management obiskovalcev, animacija lokalne skupnosti, revitalizacija urbanega prostora, gospodarski razvoj na zavarovanih območjih, dediščina in podnebne spremembe. Metode dela so obsegale terensko delo, skupinske delavnice z diskusijo in predavanja gostujočih strokovnjakov.

V nadaljevanju bi izpostavila predvsem dva vidika managementa kulturne in naravne dediščine v Angliji in Walesu, ki sta povezana z animacijo obiskovalcev in lokalne skupnosti in ki bi jih lahko dodatno okrepili tudi v slovenskem okolju.

Konservatorstvo v akciji

Izkušnje so pokazale, da se obiskovalci zelo zanimajo za konservatorska dela, ki ponavadi ostajajo skrita očem širše javnosti. Zato se marsikateri britanski dvorec, grad ali podeželska vila odloči za prost dostop obiskovalcev tudi med obnovitvenimi deli. Konservatorstvo v akciji ne pomeni zgolj opazovanja, ampak tudi aktivno vključevanje javnosti v varovanje dediščine. Tako na posestvu Glan Faenol (Angelsey, Severni Wales) izvajajo redne delovne tabore (*working ho-*

*liday*s) vzdrževanja zaščitene gozdnega habitata, ki se jih udeležujejo predvsem družine. Konservatorstvo v akciji popularizira stroko in krepi zavest ljudi o pomenu dediščine za identiteto življenjskega okolja.

Prostovoljstvo

Prostovoljci imajo pomembno vlogo pri uspešnem delovanju dediščinskih organizacij v Veliki Britaniji in številčno močno prekašajo redno zaposlene. So interpretatorji snovne in nesnovne dediščine, večinoma odgovorni za sprejem in vodenje obiskovalcev ali pa skrbijo za urejenost številnih grajskih vrtov. Največkrat pridobijo prostovoljce iz lokalnega okolja, ki se še s toliko večjo zavzetostjo uživajo v vlogo kulturnega mediatorja.

National Trust ima trenutno 52.000 prostovoljcev, 4.300 redno zaposlenih in več kot 3,5 milijona članov oziroma podpornikov, kar jo uvršča med svetovno najbolj neodvisne ne-profitne organizacije. Kljub dobro razvitemu podpornemu okolju se tudi pri National Trustu soočajo s finančnimi primanjkljaji, ki se bodo poglobili zaradi prihajajočih olimpijskih iger v Londonu leta 2012. Kljub temu so optimistično usmerjeni v prihodnost – med njihovimi načrti so socialna integracija mladih skozi pridobivanje konservatorskih veščin, obnovljivi viri energije, ekološko kmetovanje, še bolj intenzivna promocija delovnih taborov in pridobivanje novih prostovoljcev in podpornikov. Vsekakor gre za organizacijo, ki je dovolj zgodaj spoznala, da je dediščino treba dojemati kot živo stvarnost in je ne zapirati v navidezne kategorije, ki ustvarjajo umetne ločnice med naravo, kulturo in družbo.

* Tatjana Vokič, prof. geografije in univ. dipl. literarna komparativistka, Center domače in umetnostne obrti. 9241 Veržej, Puščenjakova 1, E-naslov: center.duo@siol.net